

απόψεις

Το «εγώ», το «εμείς» και τα δημόσια έσοδα

Προχωρώντας προς τις εκλογές, η χώρα δοκιμάζεται από την ασφυξία που προκαλεί η δυσκολία συλλογής των προϋπολογισθέντων δημοσίων εσόδων. Για να μπορέσει η χώρα να ανταπεξέλθει στοιχειωδώς στις προϋπολογισθείσες υποχρεώσεις της, πρέπει να εισπραχθούν εντός του Ιουνίου περίπου 400 εκατομμύρια ευρώ, δηλαδή περίπου 15 εκατομμύρια ανά ημέρα. Ενώ, οι εισπράξεις του πρώτου πενταμήνου του τρέχοντος έτους δεν ξεπέρασαν τα 600 εκατομμύρια ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί περίπου σε 5 εκατομμύρια ευρώ ανά ημέρα. Τα νούμερα και η σύγκρισή τους καταδεικνύουν το μέγεθος του άθλου που κλήθηκε να επιτελέσει η παρούσα υπηρεσιακή κυβέρνηση.

Κατανοώντας τη δυσκολία του εγχειρήματος, ο υπηρεσιακός υπουργός Οικονομικών κ. Γ. Ζαζιάς προσπαθεί να κινητοποιήσει τον φορολογικό και ελεγκτικό μηχανισμό. Μάλιστα, σε πρόσφατη σύσκεψη φέρεται να είπε στους εφοριακούς υπαλλήλους: «Αν θέλετε να πληρωθείτε, εισπράξτε».

Η επιχειρούμενη κινητοποίηση του μηχανισμού μας φέρνει για μια φορά ακόμη αντιμέτωπους με το ερώτημα γιατί ο μηχανισμός αυτός δεν κινητοποιείται; Επανέρχεται συνεχώς η απορία, για ποιον λόγο μοιάζουν οι προσπάθειες της εκάστοτε πολιτικής ηγεσίας σαν τις προσπάθειες προπολεμικού μηχανικού που προσπαθεί με τη μανιβέλα να βάλει εμπρός το αυτοκίνητο, με αβέβαιο αποτέλεσμα.

Τα σημάδια αδυναμίας έως και κατάρρευσης του φορολογικού και ελεγκτικού μηχανισμού είναι τόσο έντονα και καταλυτικά για την αρνητική πορεία των δημοσίων εσόδων, ώστε να μην μπορούμε πλέον να αποδώσουμε την αδυναμία εκτέλεσης του κρατικού προϋπολογισμού σε μεμονωμένα φαινόμενα άγνοιας, αδιαφορίας ή ακόμη και κακοπιστίας ορισμένων υπαλλήλων. Η διαπιστούμενη σχεδόν ολοσχερής κατάρρευση του ελεγκτικού μηχανισμού δεν είναι δυνατόν να οφείλεται σε μεμονωμένη αντικοινωνική ή αντιθεσμική ή ακόμη και επίορκη συμπεριφορά ορισμένων δημοσίων υπαλλήλων.

Από την άλλη πλευρά, φαίνεται να καθίσταται σαφές ότι η "αυστηροποίηση" της φορολογικής νομοθεσίας και η μετατροπή των φορολογικών ποινικών αδικημάτων σε «διαρκή» με αυτόφωρο χαρακτήρα, δεν έχουν αποδώσει τα προσδωκόμενα απο-

τελέσματα φορολογικής συμμόρφωσης. Αλλά, ούτε ο περιορισμός της πρόσβασης του φορολογούμενου σε επαρκή και αποτελεσματική έννομη προστασία φαίνεται να περιορίσει τη φοροδιαφυγή και να βελτίωσε την εισπραξιμότητα των δημοσίων εσόδων, κατά τη διάρκεια των τελευταίων δεκαοκτώ μηνών. Ιδίως, κατά το διάστημα αυτό, η κατάργηση των δύο βαθμών δικαιοδοσίας, ο περιορισμός των αναστολών, το σχεδόν πάγωμα του δικαιώματος για προσωρινή δικαστική προστασία, η αύξηση του κόστους της φορολογικής δίκης δεν οδήγησαν στο ποθητό αποτέλεσμα της διεύρυνσης της φορολογικής βάσης. Αντίθετα, συντέλεσαν στην ταχεία υποχώρηση της ουσίας του κράτους δικαίου και δημιούργησαν μια ιδιότυπη θεωρία «δικαίου ανάγκης», το οποίο -χωρίς να βρίσκει άμεσο και διαυγές έρεισμα στο υφιστάμενο Σύνταγμα- πάντως χρησιμοποιείται για τη νομιμοποίηση ρυθμίσεων που τελικά προσβάλουν, άλλοτε λιγότερο και άλλοτε περισσότερο, σειρά ατομικών δικαιωμάτων.

Είναι, λοιπόν, προφανές ότι για την ομαλή είσπραξη προϋπολογισθέντων εσόδων δεν επαρκούν ούτε τα σπασμωδικά και πυροσβεστικά μέτρα της υπηρεσιακής κυβέρνησης, ούτε όμως και ο συνεχής περιορισμός των ατομικών ελευθεριών με επίκληση λόγων δημοσίου συμφέροντος, όπως η ανάγκη περιορισμού της φοροδιαφυγής.

Για να μπορέσουμε να αντιμετωπίσουμε το χρόνιο πρόβλημα της φοροδιαφυγής, που τόσο οξύ έχει καταστεί στις ημέρες μας, χρειάζεται καθολική επανεξέταση του ισχύοντος φορολογικού συστήματος και ανάληψη του πολιτικού κόστους, ώστε το παθογενές αυτό φαινόμενο της φοροδιαφυγής να περιορισθεί. Η διεύρυνση της φορολογικής βάσης προαπαιτεί ευρεία κοινωνική συναίνεση. Προαπαιτεί πλατφόρμα κομματικής συναίνεσης και ανάληψη πρωτοβουλιών με εθνική ενόραση. Τα κόμματα θα πρέπει να σταματήσουν να θωπεύουν επιμέρους κοινωνικές συντεχνίες και να αποτελούν καταφύγιο προνομιακών ρυθμίσεων. Η φοροδιαφυγή αφορά όλους μας και ο αγώνας δεν μπορεί να δοθεί αποτελεσματικά, αν οι επιμέρους κοινωνικές ομάδες με συγκρουόμενα συμφέροντα δεν υπερβούν εαυτούς και οδηγηθούν σε συστράτευση για την προάσπιση του κοινού -εθνικών πια διαστάσεων- στόχο. Αν δεν συμβάλλουν στον περιορισμό της διαφθοράς και των πελατειακών σχέσεων.

Ο καιρός του εγώ πέρασε. Κάθε ένας από εμάς πρέπει να αναλάβει τις ευθύνες του. Πρέπει να στοχεύσει στην κατ' ουσία κοινωνικοποίησή του. Στο εμείς. Η ανάληψη συλλογικής ευθύνης θα οδηγήσει στην υπέρβαση της ατομικότητας. Θα μας δείξει τον δρόμο για την αριστοτελική εντελέχεια.

Αλλιώς, όσες κατασχέσεις και αν εξαγγείλει ο υπηρεσιακός υπουργός Οικονομικών και όσο και αν περιορισθεί ακόμη περισσότερο η φορολογική δικαιοσύνη, δυστυχώς τα δημόσια έσοδα θα βρίσκονται στην κόψη του ξυραφιού και η κρατική υπόσταση θα κινδυνεύει.¹

Ασπασία Μάλλιου

¹ Για τους τρόπους αύξησης της αποδοτικότητας των φορολογικών διαδικασιών, στις σελ. 803 επ., εξαιρετική προσέγγιση της Θ. Λαζαρέτου, Δ.Ν., στελέχους της δημόσιας διοίκησης.